

Innst. O. nr. 57.

(1998-99)

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i verdipapirhandeloven og enkelte andre lover (begrensninger i adgangen for ansatte i finansinstitusjoner m.v. til å foreta handel i finansielle instrumenter for egen regning).

Ot.prp. nr. 84 (1997-98).

Til Odelstinget.

1. GENERELT OM REGULERING AV ANSAT- TES HANDEL I FINANSIELLE INSTRUMEN- TER FOR EGEN REGNING - KREDITT- TILSYNETS FORSLAG

Sammendrag

Regjeringen legger i proposisjonen frem forslag til lovregler om begrensninger i adgangen til å handle i finansielle instrumenter for egen regning for enkelte ansatte i finansinstitusjoner, forvaltningsselskap for verdipapirfond og enkelte selskaper som inngår i finanskonsern. I lovforslaget gjøres det også enkelte endringer i reglene om egenhandel foretatt av ansatte i verdipapirforetak.

Det er i proposisjonen kapittel 1 gitt en oversikt over forslagene. Bakgrunnen for lovforslaget er omtalt under kapittel 2, og en oversikt over gjeldende rett er gitt under kapittel 3 i proposisjonen.

Departementet har bedt Kredittilsynet utarbeide generelle regler for egenhandel foretatt av ansatte og andre personer med særlig tilknytning til finansinstitusjoner. Et sentralt hensyn bak slike regler bør etter departementets syn være å motvirke interessekonflikter mellom den enkelte ansattes disposisjoner og disposisjoner på vegne av foretakets kunder. Slike interessekonflikter vil særlig kunne være aktuelle i institusjoner som forvalter eller formidler verdipapirer direkte på vegne av foretakets kunder, dvs. typisk verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond. Også i andre typer institusjoner som mer indirekte forvalter midler for sine kunder vil det kunne oppstå interessekonflikter. Dette gjelder typisk for banker som mottar innskudd fra allmennheten og forsikringsselskaper som mottar premiemidler fra kundene. Slike innskudd og premiemidler forvaltes som en del av selskapenes totale forvaltningskapital som plasseres i bl.a. verdipapirer. Innskyterne og forsikringskundene har en (indirekte) interesse i hvordan

selskapet forvalter deres midler, herunder at den ansatte som forestår forvaltningen ikke prioriterer handel for egen regning foran handel som foretas på vegne av selskapet.

Videre legger departementet opp til at regelverket skal ha til formål å styrke tilliten til verdipapirmarkedet generelt, ved at visse ansatte i finansnæringen ikke skal kunne motta særlige fordeler i kraft av sin stilling, eller oppnå særlige fordeler ved hjelp av informasjon som mottas i kraft av stillingen. Departementet vil peke på at tiltak som tar sikte på å motvirke interessekonflikter, normalt også vil bidra til å bedre tilliten til verdipapirmarkedet. Tiltak for å bedre tilliten til markedet, vil imidlertid ikke være begrenset til tiltak for å motvirke interessekonflikter.

Finansdepartementet foreslår etter dette å fastsette regler om egenhandel for ansatte i finansinstitusjoner og forvaltningsselskap for verdipapirfond. Kredittilsynet har foreslått at reglene også skal gjelde ansatte i selskaper som inngår i konsern med en finansinstitusjon. Departementet viser til at selskaper i finanskonsern ikke nødvendigvis vil forvalte midler på vegne av kunder. Etter departementets syn tilsier neppe hensynet til å motvirke interessekonflikter eller å sikre den alminnelige tillit til verdipapirmarkedet, at ansatte i alle slike konsernselskaper underlegges egenhandleregler. Departementet vil f.eks. ikke foreslå at eiendomsmeglerforetak som inngår i finanskonsern skal omfattes av forslaget. Det vises til nærmere omtale i kap. 5 i proposisjonen.

Når det gjelder verdipapirforetak er det nylig gitt nye regler om ansattes adgang til å handle for egen regning. De nye reglene trådte i hovedsak i kraft 1. januar 1997. Ved lovendring 5. juni 1997 ble det imidlertid foretatt enkelte endringer når det gjelder egenhandel i forbindelse med emisjoner. Disse endringene trådte i kraft 1. desember 1997. Departemen-

tet viser til at Kredittilsynets høringsnotat er utarbeidet noen få måneder etter at de nye reglene trådte i kraft, og før de siste presiseringer ble vedtatt. Som påpekt i Oslo Børs' høringsuttalelse har man dermed begrenset erfaring med disse reglene. Det kan derfor stilles spørsmål ved om det heller bør fokuseres på håndhevingen av gjeldende regler, fremfor å legge opp til ytterligere endringer. Departementet antar at de reglene som nylig er vedtatt av Stortinget i hovedsak må anses å i tilstrekkelig grad ivareta hensynet til interessekonflikter mellom verdipapirforetak og dets kunder og til å sikre tilliten til verdipapirmarkedet. På bakgrunn av bl.a. Kredittilsynets forslag foreslås likevel visse justeringer og endringer i gjeldende regler om egenhandel for ansatte i verdipapirforetak.

Finansdepartementet legger vekt på en mest mulig helhetlig og lik regulering av egenhandel foretatt av ansatte i foretak som yter investeringstjenester og ansatte i foretak som forvalter midler på vegne av kunder. Departementet antar at et felles regelverk i verdipapirhandelloven vil bidra til en helhetlig regulering av ansattes egenhandel i de aktuelle foretakene. På enkelte punkter vil imidlertid mulige interessekonflikter være av noe ulik art. F.eks. vil ansatte i verdipapirforetak kunne være utsatt for andre typer interessekonflikter enn ansatte i forvaltningsselskaper for verdipapirfond. Det foreslås derfor en viss nyansering av reglene for de enkelte typer foretak.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Dag Terje Andersen, Berit Brørby, Erik Dalheim, Ranveig Frøiland, Trond Giske, Tore Nordtun og Hill-Marta Solberg, fra Fremskrittspartiet, Siv Jensen, Per Erik Monsen og Kenneth Svendsen, fra Kristelig Folkeparti, Randi Karlstrøm, lederen Lars Gunnar Lie og Ingebrigt S. Sørffonn, fra Høyre, Børge Brende, Per-Kristian Foss og Kjellaug Nakkim, fra Senterpartiet, Jørgen Holte, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, fra Venstre, Terje Johansen, og fra Tverrpolitisk Folkevalgte, Steinar Bastesen, viser til de respektive fraksjoners merknader og forslag nedenfor.

Komiteen peker på at lovforslaget tar sikte på å redusere faren for interessekonflikter mellom ansatte og kunder i finansnæringen og forbedre tilliten til det norske verdipapirmarkedet generelt. Komiteen tar til etterretning at Regjeringen ikke foreslår et totalforbud for ansatte m.v. å handle i finansielle instrumenter for egen regning. Det antas at et slikt forbud ville gått lenger enn det hensynet bak regelverket skulle tilsi. Komiteen støtter forslaget om at ansatte i verdipapirforetak som driver med analyse av finansielle instrumenter skal omfattes av et handleforbud i 4 uker

forut for offentliggjøring av analysen. Komiteen understreker at verdipapirmarkedet bare kan virke etter hensikten hvis deltagerne har tillit til måten det fungerer på.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, slutter seg til Regjeringens forslag om konkrete situasjonsbestemte handleforbud, som vil redusere faren for interessekonflikter og bedre tilliten til verdipapirmarkedet generelt. Det er en riktig innstramning at man eksklusivt gjennomfører et forbud mot egenandel forut for foretakets handel (såkalt «front running»), og forbud mot å handle direkte med porteføljer/fond som forvaltes av vedkommendes arbeidsgiver. For å hindre at ansatte skal kunne oppnå særlige fordeler i kraft av sin stilling støtter flertallet forslaget om et forbud mot at ansatte i finansinstitusjoner m.v. benytter de verdipapirforetak som arbeidsgiver regelmessig bruker.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener generelt at forslagene ikke er tydelige nok når det gjelder hvilke ansatte som omfattes av reglene.

Disse medlemmer foreslår at ikke bare ansatte som er daglig involvert i forvaltningen, men også ansatte som periodisk får samme innsikt må være omfattet av reglene.

Disse medlemmer kan ikke støtte forslaget om at styret i fondsselskaper skal ha forbud mot å tegne andeler i egne fond hvis det normalt har innsikt i forvaltningen.

Disse medlemmer viser til at verdipapirfondsloven pålegger at minst to andelseiere skal sitte i fondsselskapets styre. Forslaget betyr nærmest i klartekst at styremedlemmer bare kan tegne andeler i fondet de er styremedlemmer i hvis de samtidig er uten innsikt i fondets virksomhet. Dette er med respekt å melde et underlig krav til styrerepresentasjon.

Disse medlemmer viser til at forbudet mot egenhandel forut for foretakets handel av Regjeringen ikke er foreslått å være absolutt, idet det ikke skal gjelde for ansatte som ikke kjente til eller burde ha kjent til foretakets kommende handel.

Disse medlemmer konstaterer at det er tilnærmet umulig å kontrollere om en handlende ansatt har vært i god tro. Måten å løse dette på er at enhver som skal foreta egenhandel må forsikre seg om at foretaket ikke har en nær forestående handel i de samme verdipapirene. Dette kan gjøres ved at foretaket selv har plikt til å forhåndsklarere ansattes handler for å sørge for at illojal egenhandel forut for foretakets handel ikke forekommer.

Disse medlemmer kan ikke se at forbud mot egenhandel gjennom de verdipapirforetak arbeidsgiver regelmessig bruker vil ha effekt på noe som helst. Fristelsen hos selger for å begunstige kundens ansatte

kan være tilstede. Fristelsen er imidlertid neppe mindre hos en potensiell selger/leverandør.

Disse medlemmer konstaterer at innføring av et forbud mot å tegne andeler i fond vil være helt i utakt med internasjonale regler. Disse medlemmer konstaterer videre at disposisjoner i vinningshensikt i enkeltfond er vanskelig gjennomførbart. Ovenikjøpet er prisingen i fond m.v. allerede strengt regulert gjennom verdipapirfondsloven, stedlig tilsyn og internkontrollforskriften. Disse medlemmer mener at bindingstid på ansattes kjøp i 12 mnd. som også er foreslått av Regjeringen er tilstrekkelig ytterligere garanti mot misbruk.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at Regjeringens forslag til endringer i verdipapirhandelloven gir en nødvendig, men ikke tilstrekkelig, innstramming i adgangen for ansatte i finansinstitusjoner m.v. til å drive egenhandel.

Dette medlem minner om at Stortinget i 1996 åpnet for økt adgang til egenhandel - både for foretakene og for ansatte i verdipapirforetak i behandlingen av Ot.prp. nr. 15 (1995-96). Den liberalisering som her ble foreslått ble begrunnet både med teknologisk utvikling og at foretakene selv ville ha egeninteresse av å regulere dette. Sosialistisk Venstreparti stemte imot adgangen til økt egenhandel. Etter finansskandalen rundt selskapet Norwegian Applied Technology (NAT) ser stortingsflertallet ut til å snu. Sett fra Sosialistisk Venstrepartis synsvinkel er dette gledelig. Troen på markedets evne til å styre seg selv har fått et skudd for baugen.

Dette medlem mener det er avdekket en ukultur innenfor deler av de miljøer som forestår formidling og forvaltning av verdipapirer som er uakseptabel. Dette medlem ønsker derfor et forbud mot egenhandel for ansatte i verdipapirforetak og for ansatte i finansinstitusjoner som har porteføljeoppgaver, samt innstramminger i verdipapirforetaks adgang til egenhandel. Dette medlem mener reguleringer av verdipapirmarkedet må ses i forhold til markedets plass i den totale samfunnsøkonomien, og behovet for at markedet skal ha den nødvendige tillit i samfunnet for øvrig. Dette medlem mener en slik tillit best ivaretas gjennom et forbud mot egenhandel. Dette medlem vil videre peke på at det må være et absolutt krav at meglernes og foretakenes egne økonomiske interesser er uavhengige i forhold til de kundebehandlingene det skal veiledes i forhold til. Dette kan etter dette medlems oppfatning best ivaretas gjennom et forbud mot egenhandel både for foretakene og de ansatte i foretakene. Dette medlem viser til representantene Kristin Halvorsen og Eilef A. Melands forslag i Dokument nr. 8:48 (1996-97) og i Innst. O. nr. 83 (1996-97) der Sosialistisk Venstreparti foreslo lovendringer som sikret:

- at ansatte i verdipapirforetak som normalt har innsyn i eller arbeider med foretakets investeringstjenester ikke kan erverve finansielle instrumenter for egen regning.
- at ansatte i finansinstitusjoner som normalt har innsyn i eller arbeider med foretakets eller dets kunders forvaltning av finansielle instrumenter for foretakets eller dets kunders regning ikke kan erverve finansielle instrumenter for egen regning.

Dessuten ble følgende forslag fremmet:

- Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til begrensnings av verdipapirforetaks adgang til egenhandel.

Forslagene fikk støtte fra Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, men fikk ikke flertall. På bakgrunn av behovet for effektive, oversiktlige og håndterbare regler ønsker Sosialistisk Venstreparti fortsatt å innføre et forbud mot egenhandel for ansatte i verdipapirforetak, men konstaterer at det ennå ikke er mulig å få med stortingsflertallet på dette. Selv om Sosialistisk Venstreparti nå er alene om å ønske et forbud mot egenhandel så er dette medlem tilfreds med at de forslag Regjeringen fremmer er skritt i riktig retning. Dette medlem vil derfor i all hovedsak støtte de innstramminger Regjeringen foreslår slik det går fram av innstillingen nedenfor.

2. NÆRMERE OM HVILKE FORETAK SOM BØR OMFATTES AV BESTEMMELSENE OM EGENHANDEL - KREDITTILSYNETS FORSLAG

Sammendrag

Departementet foreslår at egenhandel foretatt av ansatte i finansinstitusjoner skal lovreguleres. Visse ansatte i finansinstitusjoner forvalter midler på vegne av foretakets kunder. Det vil derfor kunne oppstå interessekonflikter mellom foretakets kunder og den ansatte når den ansatte handler for egen regning. Som det fremgår i proposisjonens kap. 6 vil forslaget bare omfatte ansatte som normalt har innsyn i foretakets forvaltning av finansielle instrumenter.

Departementet kan ikke se behov for noe unntak for ansatte i mindre sparebanker som foreslått av Sparebankforeningen. Departementet viser til at det enkelte foretak vil kunne organisere sin virksomhet på en slik måte at færrest mulig ansatte normalt er involvert i forvaltning av finansielle instrumenter for foretakets eller dets kunders regning. Det ville for øvrig oppstå vanskelige avgrensings- og omgåelsesproblemer dersom det skulle etableres et unntak for «mindre sparebanker».

Departementet slutter seg til høringsinstansenes vurdering av at offentlige fond og offentlige institusjoner som driver finansieringsvirksomhet i prinsip-

pet bør likestilles med de private. Dette gjelder f.eks. Norges Kommunalbank, Statens nærings- og distriktutviklingsfond (SND), Husbanken og Folketrygdfondet og ansatte i Norges Bank som arbeider med forvaltning av offentlige midler (herunder forvaltning av valutareservene og Petroleumsfondet). Det bør imidlertid foretas en nærmere vurdering av i hvilken grad egenhandelsbestemmelsene bør gjøres gjeldende for ansatte i slike institusjoner, bl.a. fordi Kredittilsynet som hovedregel ikke fører tilsyn med offentlige institusjoner. Det vises for øvrig til at flere av de nevnte institusjonene allerede har interne regler om egenhandel som på enkelte punkter går lengre enn det som foreslås i lovforslaget. På denne bakgrunn foreslås en hjemmel som gir departementet adgang til å fastsette i forskrift at ansatte i offentlige fond og offentlige institusjoner som driver finansieringsvirksomhet skal omfattes av lovens bestemmelser om egenhandel. Departementet foreslår imidlertid at Postbanken BA skal omfattes direkte av lovens bestemmelser, siden banken i finanslovgivningen for øvrig i det vesentligste likestilles med forretnings- og sparebanker, jf. lov 5. juni 1992 nr. 51 om Postbanken BA. Banken er også underlagt ordinært tilsyn av Kredittilsynet, tilsynsloven § 1 første ledd nr. 10. Det vises for øvrig til omtale av Postbanken BA i St.prp. nr. 65 (1997-98) s. 136-139.

Departementet foreslår at ansatte i inkassoselskaper og eiendomsmeistringsselskaper som inngår i finanskonsern, ikke skal omfattes av regelverket. For andre konsernselskaper vil imidlertid regelverket om egenhandel i utgangspunktet få anvendelse. Departementet vil imidlertid peke på at regelverket forutsetter at de ansatte i foretaket normalt har innsyn i eller arbeider med foretakets forvaltning av finansielle instrumenter for foretakets eller dets kunders regning. Dette vil innebære en avgrensning av regelverkets anvendelsesområde, også i finanskonsern.

Departementet slutter seg til Kredittilsynets vurdering av at regler om egenhandel for ansatte i forvaltningsselskap for verdipapirfond i større grad enn etter gjeldende regler bør lovfestes.

Flere høringsinstanser mener at ansatte i ethvert foretak som er store aktører i verdipapirmarkedet bør omfattes av tilsvarende regler om egenhandel som det som er foreslått for finansinstitusjoner m.v. Etter departementets syn tilsier ikke de samfunnsmessige hensyn som ligger bak forslaget om særregulering av ansatte i finansinstitusjoner m.v., at også ansatte hos andre store aktører i verdipapirmarkedet skal omfattes av egenhandelsbestemmelsene. Slike foretak forvalter ikke midler på vegne av foretakets kunder, men på vegne av foretaket. Etter departementets syn må foretaket selv ha ansvar for å unngå at ansatte ved egenhandel opptrer i strid med foretakets interesser. Departementet mener at stor omsetning alene ikke er tilstrekkelig grunn til å la ansatte i slike foretak omfattes

av særskilte bestemmelser om egenhandel. Det vises i denne forbindelse til at alle aktører i verdipapirmarkedet vil være underlagt de alminnelige regler i verdipapirhandelloven om bl.a. innsidehandel, undersøkelsesplikt, taushetsplikt, rådgivningsforbud og om kursmanipulasjon. Det ville for øvrig være vanskelig å avgjøre hvilke foretak som skulle anses som en stor aktør i markedet.

Banklovkommisjonen foreslår en forskriftshjemmel i tilfelle det senere skulle bli aktuelt å underlegge ansatte i større industriforetak m.v. de særskilte egenhandelsbestemmelsene. Dersom det senere skulle oppstå behov for en slik regulering mener departementet at det bør skje i lovs form.

Departementet viser til at ansatte i Verdipapirsentralen og Norsk Opsjonssentral vil kunne besitte fortrolig og kurssensitiv informasjon som følge av sine arbeidsoppgaver. Verdipapirhandel på bakgrunn av slik informasjon kan etter forholdene rammes av det alminnelige innsidehandelforbudet. Etter departementets syn finnes det for øvrig få likhetstrekk mellom arbeidsoppgavene til ansatte i Verdipapirsentralen og Norsk Opsjonssentral og arbeidsoppgavene til ansatte i finansinstitusjoner m.v., som tilsier at ansatte i Verdipapirsentralen/Norsk Opsjonssentral bør omfattes av lovbestemmelser om egenhandel. Det vises til at verken Verdipapirsentralen eller Norsk Opsjonssentral innehar tradisjonelle roller som investorer, mellommenn eller forvaltere i verdipapirmarkedet. På denne bakgrunn ser departementet ikke behov for at de ansatte i disse institusjonene skal omfattes av lovregler om egenhandel. For øvrig nevnes at de ansatte i Verdipapirsentralen og Norsk Opsjonssentral og deres nærstående, ifølge opplysninger fra disse institusjonene, er omfattet av eller vil bli omfattet av interne regler om egenhandel.

Departementet er enig i høringsinstansenes merknader om at det i loven bør foretas en presisering av at ansatte i pensjonskasser skal omfattes av regelverket. Som nevnt av De selvstendige pensjonskassers forening, vil ikke nødvendigvis enhver pensjonskasse falle inn under definisjonen av finansinstitusjon.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets forslag om hvilke foretak som bør omfattes av bestemmelsen om egenhandel. Komiteen er dog av den oppfatning, som også flere høringsinstanser påpeker (deriblant Banklovkommisjonen), at offentlige fond og offentlige institusjoner som driver finansieringsvirksomhet i prinsippet også bør likestilles med de private. Dette gjelder Norges Kommunalbank, Statens nærings- og distriktutviklingsfond (SND), Husbanken, Folketrygdfondet, ansatte i Norges Bank som arbeider med forvaltning av offentlige midler (herunder forvaltning av valutareservene og Petroleumsfondet),

Statens Bankinvesteringsfond og Statens Banksikringsfond.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«I lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjøres følgende endring:

§ 2a-1 første og annet ledd skal lyde:

Bestemmelsene i dette kapittel gjelder ansatte i:

1. verdipapirforetak,
2. forvaltningsselskaper for verdipapirfond,
3. finansinstitusjoner,
4. foretak som inngår i finanskonsern med unntak av eiendomsmeglingselskaper og inkassoselskaper,
5. pensjonskasser, og
6. Postbanken BA, Norges Kommunalbank, Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, Husbanken, Folketrygdfondet, Norges Bank, Statens Bankinvesteringsfond og Statens Banksikringsfond,

som normalt har innsyn i eller arbeider med investeringstjenester eller forvaltning av finansielle instrumenter for foretaket eller foretakets kunders regning.

Departementet kan i forskrift bestemme at bestemmelsene i dette kapittel skal gjelde for andre ansatte som arbeider med forvaltningen av offentlige midler og ansatte i offentlige institusjoner som driver finansieringsvirksomhet, enn de som er nevnt i første ledd nr. 6.»

Komiteen mener dog at departementet i tillegg bør beholde en hjemmel som gir adgang til å fastsette i forskrift at ansatte i andre offentlige fond og institusjoner som driver finansieringsvirksomhet skal omfattes av lovens bestemmelser om egenhandel (utover de som er listet ovenfor), jf. lovforslaget § 2a-1 annet ledd.

3. PERSONER SOM BØR HA BEGRENSET ADGANG TIL Å HANDLE FOR EGEN REGNING

3.1 Ansatte

Sammendrag

Departementet foreslår at arbeidstakere i finansinstitusjoner m.v. skal omfattes av egenhandelsbestemmelsene dersom vedkommende «normalt har innsyn i eller arbeider med forvaltning av finansielle instrumenter» for foretakets eller dets kunders regning. Formuleringen er i samsvar med den som er benyttet i forskrift om minstekrav til internregler for finansinstitusjoner m.v.

Departementet legger til grunn at ansatte som normalt har innsyn i foretakets verdipapirhandel skal omfattes av de foreslåtte reglene uavhengig av hvilken stilling de innehar i foretaket. Departementet vil presisere at «ansatte» omfatter daglig leder og andre ledende ansatte i foretaket.

Departementet foreslår at foretakene pålegges å føre lister over hvilke ansatte som etter foretakets oppfatning omfattes av regelverket. Det antas at slike lister vil kunne forenkle tilsynsmyndighetenes kontroll med de ansattes egenhandel. Departementet er videre enig med Kredittilsynet i at det er de reelle forhold som skal være avgjørende for om den ansatte objektivt sett vil omfattes av regelverket. Vedkommende vil selv ha ansvaret for å oppfylle regelverket, uavhengig av om foretaket har ført vedkommende opp på listen.

Kredittilsynet legger til grunn at ansatte som har ansettelsesforhold i et foretak, men sitt daglige virke i et annet foretak, må anses å være ansatt i begge foretak i relasjon til egenhandelsbestemmelsene. Departementet slutter seg til dette. Det vises for øvrig til omtalen av eksterne konsulenter under pkt. 6.4 i proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets forslag om å pålegge foretakene å føre lister over hvilke ansatte som etter foretakets oppfatning omfattes av regelverket, jf. lovforslaget § 2a-7 første ledd.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, slutter seg til departementets forslag vedrørende arbeidstakere i finansinstitusjoner m.v., jf. lovforslaget § 2a-1 første ledd.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til merknadene under pkt. 1, og foreslår et tillegg i § 2a-1 første ledd.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I forslaget til endringer i verdipapirhandelloven § 2a-1 første ledd siste komma tilføyes ordlyden «, eller periodisk,» mellom ordene «normalt» og «har».»

3.2 Nærstående

Sammendrag

Departementet foreslår at den handel ansatte i finansinstitusjoner m.v. og forvaltningsselskaper foretar for regning av nærstående, skal likestilles med den ansattes egenhandel. Forslaget er i samsvar med gjeldende regler for verdipapirforetak, jf. verdipapirhandelloven § 8-6 fjerde ledd. Departementet er videre enig i at definisjonen av «nærstående» i verdipapirhandelloven § 1-5 nr. 1, 2 og 4 bør legges til grunn, og slutter seg til Kredittilsynets begrunnelse for dette. Som nærstående vil dermed regnes:

1. ektefelle eller person som vedkommende bor sammen med i ekteskapslignende forhold,

2. mindreårige barn til vedkommende selv, samt mindreårige barn til en person som nevnt i nr. 1 som vedkommende bor sammen med,
3. selskap hvor vedkommende selv eller noen som er nevnt i nr. 1 eller 2 har slik innflytelse som nevnt i aksjeloven § 1-3 annet ledd, allmennaksjeloven § 1-3 annet ledd eller selskapsloven § 1-2 annet ledd.

Når det gjelder pkt. 3, viser departementet til at konserndefinisjonen i aksjeloven er endret som følge av fastsettelsen av ny aksjelov og allmennaksjelov. De nye lovene forventes satt i kraft fra 1. januar 1999. Departementet foreslår derfor en definisjon basert på de nye lovene. Når det gjelder den nærmere forståelsen av begrepet «nærstående», vises særlig til Ot.prp. nr. 29 (1996-97) s. 154.

Når det gjelder Fondsmeglerforbundets spørsmål om egenhandelsbestemmelsene skal gjelde også den nærståendes handel gjennom den ansattes foretak, viser departementet til at spørsmålet bare er aktuelt for ansatte i verdipapirforetak og deres nærstående. Departementet er enig i at ordlyden i bestemmelsen kan tilsa til bare handel den nærstående foretar gjennom den ansatte omfattes av bestemmelsen. Dette vil innebære at den nærstående kan handle via kollegaer av den ansatte uten restriksjoner. Uten å ta stilling til de tolkingsspørsmål bestemmelsen har reist, vil departementet foreslå at det presiseres i loven at bestemmelsen skal omfatte den nærståendes handel gjennom det aktuelle verdipapirforetaket. Departementet finner ikke at en slik utvidelse innebærer en uforholdsmessig tyngende restriksjon på de nærståendes egenhandel. Den ansattes nærstående vil kunne benytte andre verdipapirforetak til sin egenhandel, og dermed unngå de særskilte restriksjonene om bindingstid m.v. For såvidt gjelder Fondsmeglerforbundets merknad om adgangen for nærstående til å tegne seg i emisjoner tilrettelagt av vedkommende verdipapirforetak, vises til kap. 7, 8 og 9 hvor departementet foreslår dispensasjonshjemler fra visse forbudsbestemmelser. Dispensasjonshjemlene vil også kunne anvendes ved nærståendes handel.

Departementet viser til at verdipapirhandel den ansatte foretar for egen regning i fremmed navn, er å regne som en handel foretatt av den ansatte. Videre vil «stråmannen» etter omstendighetene kunne straffes for medvirkning til brudd på egenhandelsbestemmelsene. Departementet antar i likhet med Kredittilsynet at de bevisproblemer som oppstår i forbindelse med bruk av «stråmenn», ikke vil kunne avhjelpes på en hensiktsmessig måte ved ytterligere lovregulering.

De konkrete begrensninger som foreslås gjort gjeldende for ansatte og deres nærstående er nærmere redegjort for i kap. 7 flg. i proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets forslag, jf. lovforslaget § 2a-6 annet ledd.

3.3 Tillitsvalgte

Sammendrag

Departementet mener at hensynet til å unngå interessekonflikter tilsier at det fastsettes bestemmelser om egenhandel for styremedlemmer på lik linje med det som foreslås for ansatte i foretaket. Departementet finner det videre naturlig at regelverket omfatter varamedlemmer og observatører til styret, da slike tillitsvalgte vil kunne ha tilgang på den samme informasjon som styremedlemmer.

Departementet viser til at tillitsvalgte, på lik linje med ansatte, kun vil omfattes av regelverket i den utstrekning de normalt har innsyn i foretakets forvaltning av finansielle instrumenter for foretakets eller dets kunders regning. Dette innebærer at tillitsvalgte som normalt ikke har slikt innsyn, heller ikke vil omfattes av regelverket. Det antas at dette vil kunne gjelde tillitsvalgte i f.eks. større banker og forsikringselskaper.

Verdipapirhandellovens regler om ansattes egenhandel, jf. verdipapirhandelloven § 8-6 gjelder ikke tillitsvalgte. Det antas at tillitsvalgte i mindre grad vil ha innsyn i et verdipapirforetaks investeringstjenester enn i en finansinstitusjons forvaltning av finansielle instrumenter. Departementet legger likevel til grunn at reglene på dette punkt bør være like for finansinstitusjoner m.v. og verdipapirforetak.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at departementets forslag innebærer at styremedlemmer som eier fondsandeler ikke vil kunne sette seg inn i forvaltningsselskapets forvaltningsvirksomhet, dersom de samtidig skal handle fondsandeler som forvaltes av forvaltningsselskapet.

Komiteen viser videre til brev 4. februar 1999 fra finansministeren hvor det bl.a. heter følgende om dette:

«Departementet viser til at verdipapirfondloven ikke er til hinder for at andelseiere velger styremedlemmer som ikke er andelseiere, (...). Departementet ser imidlertid at dersom andelseiere velger styremedlemmer som også er andelseiere, vil slike medlemmer i begrenset grad kunne handle fondsandeler dersom de har innsikt i forvaltningsselskapets virksomhet. Dersom det finnes hensiktsmessig å gjøre endringer i dette punkt, kan styremedlemmer, varamedlemmer og observatører i forvaltningsselskap for verdipapirfond som er valgt av andelseierne unntas fra forbudet mot å kjøpe fondsandeler som forvaltes av det aktuelle forvaltningsselskapet.»

Komiteen fremmer følgende forslag:

«I lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjøres følgende endring:

§ 2a-6 første ledd skal lyde:

Bestemmelsene i §§ 2a-2 til 2a-5 gjelder tilsvarende for styremedlem, varamedlem og observatør i foretak som nevnt i § 2a-1 første ledd som normalt har innsyn i eller arbeider med investeringstjenester eller forvaltning av finansielle instrumenter for foretaket eller foretakets kunders regning. Bestemmelsen i § 2a-3 første ledd gjelder ikke styremedlem, varamedlem og observatør i forvaltningsselskap for verdipapirfond som er valgt av andelseierne.»

3.4 Konsulenter m.v.

Sammendrag

Departementet mener at det ikke er behov for regler om egenhandel for konsulenter m.v. som utfører sporadiske oppdrag for finansinstitusjoner m.v.

Departementet vil understreke at grensen mellom en oppdragstager og en ansatt i foretaket, må trekkes opp etter en konkret vurdering av vedkommendes tilknytning til foretaket. Den formelle betegnelsen partene benytter på tilknytningsforholdet vil i denne sammenheng ikke være avgjørende.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets vurderinger vedrørende konsulenter m.v.

4. FORBUD MOT HANDEL I ENKELTE FINANSIELLE INSTRUMENTER

Sammendrag

Departementet finner at det ikke foreligger tilstrekkelig tungtveiende hensyn som tilsier et generelt handleforbud. De hensyn som det er gjort rede for i proposisjonen kap. 4, vil etter departementets syn kunne ivaretas på en betryggende måte ved selektive og situasjonsbestemte handleforbud. Departementet viser videre til at de foreslåtte bestemmelsene innebærer forholdsvis vidtrekkende restriksjoner på de ansattes egenhandel. Et slikt system vil etter departementets syn i praksis ligge nær opp til Økokrims forslag om et generelt handleforbud, kombinert med «få og presise unntak for de tilfeller egenhandel er ubetenkelig og gode grunner taler for at dette bør tillates».

Departementet viser for øvrig til at et lovforslag om å innføre et generelt handleforbud for ansatte i verdipapirforetak (Dokument nr. 8:48 (1996-97)), ble avvist av Stortinget 31. mai 1997. Det vises til finanskomiteens innstilling i saken i Innst. S. nr. 206 (1996-97). Departementet kan ikke se hensyn som tilsier at ansatte i finansinstitusjoner m.v. i motsetning til an-

satte i verdipapirforetak bør omfattes av et absolutt handleforbud.

Departementet går inn for at ansatte i finansinstitusjoner m.v. ikke skal kunne erverve opsjoner og terminer på verdipapirer, valuta eller renter (derivater). Derivathandel vil kunne innebære en vesentlig større eksponering i markedet for den ansatte enn ved tilsvarende investeringer i de underliggende finansielle instrumenter. Departementet viser til at det derfor vil kunne oppstå særlig fare for interessekonflikter mellom den ansatte og foretakets kunder ved derivathandel. For øvrig vises til omtalen av tilsvarende bestemmelse for verdipapirforetak (verdipapirhandelloven § 8-6), jf. Ot.prp. nr. 15 (1995-96) s. 51.

Departementet foreslår å gjøre unntak fra forbudet mot derivathandel, ved erverv av opsjoner på aksjer i foretaket, når opsjonen er utstedt av foretaket. Departementet viser til at tegningsretter ikke vil omfattes av forbudet mot egenhandel. Når det gjelder erverv av rettigheter til aksjer i arbeidsgiverforetaket mener departementet at opsjoner bør likestilles med tegningsretter.

Departementet foreslår at Kredittilsynet i enkelttilfeller gis hjemmel til å gjøre unntak fra forbudet mot derivathandel i særlige tilfeller. Et slikt unntak innebærer en utvidelse i forhold til gjeldende verdipapirhandellov § 8-6 siste ledd.

Departementet foreslår at forbudet mot handel i derivater også skal omfatte utstedelse av derivater. Etter gjeldende verdipapirhandellov § 8-6 er ikke ansatte i verdipapirforetak avskåret fra å utstede derivater, da dette ikke regnes som et «erverv» av et finansielt instrument. Departementet mener imidlertid at ansattes utstedelse av derivater, i likhet med det som gjelder erverv av derivater, vil kunne medføre en særlig fare for interessekonflikt i forhold til foretaket og dets kunder. Det vises f.eks. til at bindingstiden vil kunne omgås dersom ansatte kan utstede opsjoner på det underliggende instrument. Departementet foreslår på denne bakgrunn at verdipapirhandelloven endres slik at det også for ansatte i verdipapirforetak fastsettes et forbud mot utstedelse av derivater.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets forslag, jf. lovforslaget § 2a-2 første ledd første og annet punktum og § 2a-2 siste ledd.

5. FORBUD MOT SHORTSALG, LÅN AV FINANSIELLE INSTRUMENTER M.V.

Sammendrag

Departementet foreslår at det for ansatte i finansinstitusjoner m.v. fastsettes forbud mot å selge finansielle instrumenter vedkommende ikke eier (såkalt shortsalg), lån av finansielle instrumenter og lånefinansiering av finansielle instrumenter med sikkerhet i

finansielle instrumenter. En slik bestemmelse er i samsvar med det som i dag gjelder for verdipapirforetak, jf. verdipapirhandelloven § 8-6 tredje ledd.

Departementet foreslår at Kredittilsynet i særlige tilfeller kan gjøre unntak fra de foreslåtte forbudene. En slik bestemmelse er i samsvar med verdipapirhandelloven § 8-6 siste ledd. Departementets forslag innebærer en noe videre dispensasjonshjemmel enn det Kredittilsynet foreslår i høringsnotatet, da det etter ordlyden også vil kunne dispenseres fra forbudet mot shortsalg og lån av finansielle instrumenter.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets forslag, jf. lovforslaget § 2a-2 annet ledd.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er kritisk til at departementet åpner for en videre dispensasjonshjemmel enn det Kredittilsynet har foreslått når det gjelder forbudet mot shortsalg og lån av finansielle instrumenter.

6. BINDINGSTID

Sammendrag

Departementet foreslår å innføre bindingstid for ansatte i finansinstitusjoner m.v. I samsvar med gjeldende regler for ansatte i verdipapirforetak, foreslår departementet en dispensasjonshjemmel og at bindingstiden ikke skal gjelde ved erverv av andeler i verdipapirfond.

Departementet finner det vanskelig å fastsette en eksakt grense for hvor lang bindingstid som normalt må anses tilstrekkelig til å forhindre interessekonflikter. Etter en skjønnsmessig vurdering foreslås det derfor den samme bindingstid for ansatte i finansinstitusjoner m.v. som det som gjelder for ansatte i verdipapirforetak, dvs. 12 måneder.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets forslag, jf. lovforslaget § 2a-2 første ledd siste punktum.

7. FORBUD MOT HANDEL I SÆRSKILTE SITUASJONER

7.1 Forbud mot egenhandel forut for foretakets handel

Sammendrag

Departementet foreslår at ansatte i finansinstitusjoner m.v. ikke skal kunne handle for egen regning i finansielle instrumenter, når vedkommende foretak har truffet beslutning om kjøp, salg, eller tegning av et tilsvarende instrument.

Departementet foreslår et forbud mot at ansatte i verdipapirforetak kan handle i finansielle instrumenter som det foreligger kundeordre på. En slik løsning vil innebære en samordnet løsning for ansatte i de ulike typer foretak, noe som etter departementets syn vil være positivt av hensyn til en ensartet rettstilstand og tilsynspraksis.

Flere høringsinstanser har pekt på at den ansatte ikke vil kunne ha oversikt over de transaksjoner som til enhver tid er besluttet på vegne av foretaket. Departementet legger til grunn at det bør være opp til foretakene å organisere virksomheten slik at de personer som utøver forvaltningsvirksomheten har praktisk mulighet til å overholde regelverket. Det vises til forslaget om krav til interne rutiner i proposisjonen pkt. 12.3.1. Departementet viser for øvrig til at strafferettslige sanksjoner overfor den ansatte forutsetter forsett eller uaktsomhet. Dette innebærer at ansatte ikke vil kunne straffes for overtredelse av den foreslåtte bestemmelsen, med mindre vedkommende visste eller burde ha visst om foretakets disposisjoner. Dette alminnelige prinsippet er for ansatte i verdipapirforetak lovfestet i verdipapirhandelloven § 9-3 første ledd. Departementet foreslår at bestemmelsen gjøres gjeldende også overfor ansatte i finansinstitusjoner m.v.

Når det gjelder forslaget om forhåndsklarering fra Verdipapirfondenes forening, vises til omtale i proposisjonen pkt. 12.3.2 om rapportering av tillitsvalgte og ansattes handel.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at begrensninger i de ansattes adgang til å foreta egenhandel er begrunnet i hensynet til å motvirke interessekonflikter med foretakenes kunder, og å bedre den generelle tilliten til verdipapirmarkedet.

Komiteen viser til at Norges Fondsmeglerforbund mener departementets forslag innebærer et handleforbud i strid med finanskomiteens forutsetninger i Innst. S. nr. 206 (1996-97). Etter komiteens syn er selektive handleforbud i overensstemmelse med de synspunkter som finanskomiteen tidligere har gitt uttrykk for, jf. Innst. S. nr. 206 (1996-97) side 2, hvor det uttales bl.a.:

«Flertallet har merket seg at lovforslaget konkluderer med å foreslå en rekke selektive handleforbud for ansatte som i ulike institusjoner arbeider med verdipapirhandel. Flertallet vil understreke betydningen av at det utformes et samlet lov- og regelverk på dette området som gir størst mulig tillit til omsetningen av verdipapirer, og bidrar til å forhindre at ulike finansforetak eller deres ansatte opptrer på en måte som kan komme i konflikt med interessene til deres kunder, samt unngår interessekonflikter mellom foretakene og deres egne ansatte.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, vil peke på at et generelt lovforbud mot egenhandel ville vinne liten forståelse

i bransjen, og det vil heller ikke fjerne faren for mulige forsøk på omgåelser. Flertallet er enig i at et generelt lovforbud vil være et unødvendig inngrep i den enkelte ansattes frihet, og at dette vil ramme tilfeller hvor egenhandel i seg selv er uproblematisk så lenge visse prosedyreregler blir fulgt. Dette er selvsagt ikke til hinder for at den enkelte institusjon, hvis ønskelig, kan fastsette internregler om totalforbud mot egenhandel for egne ansatte. Fordelen med å bruke spesielle forbudsbestemmelser i lovgivningen, som foreslått, er at en mer direkte rammer den uønskete atferden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser for øvrig til sine merknader under pkt. 1 foran, hvor det fremgår at disse medlemmer ikke finner det tjenlig å innføre like mange hand- leforbud som foreslått av Regjeringen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemme- ne fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, ønsker dog å gjøre en presisering i departementets for- slag knyttet til fortrinnsrett etter aksjeloven. Bakgrun- nen for ønsket om å gjøre unntak for bruk av tegnings- retter er at denne bruken ikke kommer i konflikt med noen kundeinteresser eller har noe som helst med for- kanthandel å gjøre. Departementet fastholder i brevet til flertallet av 4. februar 1999 s. 9 sitt forslag og viser til at den ansatte kan tegne seg dagen etter at arbeids- giverforetaket har tegnet seg. Problemet med dette er at de fleste tegner seg helt i slutten av tegningsperi- oden og ansatte mister sin mulighet til å tegne hvis ar- beidsgiverforetaket venter til slutten av tegningsperi- oden med å sende inn sin tegning. Det er etter fler- tallets oppfatning ingen relevant begrunnelse for å innføre bestemmelsen. Vikeplikten som omtales gjel- der tildeling av verdipapirer i en overtegnnet emisjon. Tegning og tildeling er to forskjellige forhold. Det vi- ses for øvrig til brev departementet sendte komiteen i forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 29 (1996-97) hvor det blant annet heter:

«Når det gjelder emisjoner med fortrinnsrett for eksisterende aksjonærer, vil et verdipapirforetak eller dets ansatte normalt kunne tegne i henhold til for- trinnsretten, fordi dette ikke vil føre til avkorting for foretakets kunder. Dette vil etter departementets syn også gjelde der det foretas forholdsmessig fordeling av aksjer som følge av at enkelte aksjonærer ikke øns- ker å benytte sin fortrinnsrett.»

(Brevet er inntatt i Innst. O. nr. 83 (1996-97).)

På denne bakgrunn foreslår fler tallet en tilføy- else til § 2a-2 tredje ledd.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«I lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjøres følgende endring:

§ 2a-2 tredje ledd skal lyde:

Ansatte kan ikke kjøpe, selge eller tegne finansi- elle instrumenter når arbeidsgiverforetaket har truffet beslutning om kjøp, salg eller tegning av vedkom- mende instrument, eller når det foreligger kundeordre på vedkommende instrument. Dette gjelder til dagen etter at handelen er gjennomført. Første punktum gjel- der ikke dersom den ansatte ikke kjente til, og heller ikke burde ha kjent til, at det forelå slik beslutning eller kundeordre. Første punktum gjelder heller ikke ved tegning i henhold til fortrinnsrett etter aksjeloven eller allmennaksjeloven.»

Komiteens medlemmer fra Frem- skrittspartiet viser til sine merknader under pkt. 1 foran vedrørende egenhandel, og vil stemme imot forslagene til § 2a-2 tredje ledd.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti slutter seg til departementets for- slag, jf. lovforslaget i proposisjonen § 2a-2 tredje ledd.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«I lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjøres følgende endring:

§ 2a-2 tredje ledd skal lyde:

Ansatte kan ikke kjøpe, selge eller tegne finansi- elle instrumenter når arbeidsgiverforetaket har truffet beslutning om kjøp, salg eller tegning av vedkom- mende instrument, eller når det foreligger kundeordre på vedkommende instrument. Dette gjelder til dagen etter at handelen er gjennomført. Første punktum gjel- der ikke dersom den ansatte ikke kjente til, og heller ikke burde ha kjent til, at det forelå slik beslutning eller kundeordre.»

7.2 Forbud mot å handle direkte med porteføljer/ fond som forvaltes av den ansattes arbeidsgiver

Sammendrag

Departementet foreslår at ansatte i finansinstitu- sjoner m.v. ikke skal kunne kjøpe eller selge finansi- elle instrumenter av foretaket som de er ansatt i. Forslaget er i samsvar med det som allerede følger av verdipapirfondloven § 2-9 for ansatte i forvaltnings- selskaper for verdipapirfond. Departementet foreslår at det gjøres unntak for aksjer som foretaket selv har utstedt og rettigheter til slike aksjer utstedt av foreta- ket.

Opsjoner til aksjer utstedt av arbeidsgiverforeta- ket er unntatt fra det alminnelige forbudet mot deri- vathandel, dersom opsjonen er utstedt av foretaket. Tegningsrettigheter utstedt av foretaket er ikke å anse som et derivat, og faller derfor ikke inn under det al- minnelige derivathandelforbudet.

Etter departementets syn bør også ansatte i verdipapirforetak være forhindrede fra å foreta kjøp og salg av verdipapirforetakets egen beholdning av finansielle instrumenter.

Departementet foreslår videre at ansatte i verdipapirforetak ikke skal kunne tre inn i avtaler med foretakets kunder. Departementet viser til at ansatte i verdipapirforetak vil kunne handle de aktuelle instrumentene i markedet, slik at det ikke kan reises spørsmål ved om vedkommende har betalt markedspris for de aktuelle instrumentene.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets forslag, jf. lovforslaget § 2a-2 fjerde ledd og § 2a-3 fjerde ledd.

7.3 Erverv av verdipapirfondsandeler i de fond forvaltningsselskapet forvalter

Sammendrag

Departementet foreslår at det fastsettes særskilte regler om ansattes erverv av fondsandeler som forvaltes av forvaltningsselskapet de er ansatt i.

Departementet er enig med Banklovkommissjonen i at bindingstid ikke i tilstrekkelig grad vil motvirke interessekonflikter mellom ansatte og øvrige andelseiere. I samsvar med Banklovkommissjonens forslag, foreslås det derfor et forbud mot at ansatte kjøper andeler i fond som forvaltes av forvaltningsselskapet de er ansatt i.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, slutter seg til departementets forslag, jf. lovforslaget § 2a-3 første ledd.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet konstaterer at innføring av et forbud mot å tegne andeler i fond vil være helt i utakt med internasjonale regler. Disse medlemmer konstaterer videre at disposisjoner i vinnings hensikt i enkeltfond er vanskelig gjennomførbart. Ovenikjøpet er prisingen i fond m.v. allerede strengt regulert gjennom verdipapirfondloven, stedlig hensyn og kontrollforskriften. Disse medlemmer mener at bindingstid på ansattes kjøp i 12 måneder, som også er foreslått av Regjeringen, er tilstrekkelig ytterligere garanti mot misbruk.

Disse medlemmer vil stemme imot lovforslaget § 2a-3 første ledd.

7.4 Forbud mot å bruke verdipapirforetak som regelmessig utfører handel for arbeidsgiver

Sammendrag

Departementet foreslår et forbud mot at ansatte i finansinstitusjoner m.v. ved sin egenhandel benytter

verdipapirforetak som regelmessig utfører handel for arbeidsgiver. Bestemmelsen foreslås også gjort gjeldende for handel den ansatte utfører for regning av sine nærstående. Kredittilsynet har foreslått at bestemmelsen skal gjelde enhver handel som den nærstående utfører, dvs. også nærståendes handel i eget navn. Departementet slutter seg til Kredittilsynets forslag med den modifikasjon at den ansattes nærstående bare vil ha forbud mot å benytte verdipapirforetak som står oppført på foretakets liste.

Flere høringsinstanser har anført at et slikt forbud vil innebære at ansatte i større institusjoner ikke vil kunne benytte verdipapirforetak ved sin egenhandel, fordi arbeidsgiver regelmessig benytter alle verdipapirforetak i landet. Departementet stiller seg i utgangspunktet tvilende til disse anførselene. Departementet vil imidlertid foreslå å begrense forbudet til å gjelde regelmessig handel av et vesentlig omfang. Etter departementets syn vil en slik begrensning til en viss grad imøtekomme de innsigelser som er fremkommet mot forslaget. Det vises til at en slik vesentlighetsbegrensning allerede gjelder etter forskrift 11. juni 1997 om internregler for ansattes egenhandel.

Hensynet til interessekonflikten anses ikke å foreligge der ansatte i finansinstitusjoner m.v. har fortrinnsrett til tegning etter aksjeloven. Departementet foreslår derfor et unntak fra hovedregelen i slike tilfeller. Det foreslås videre en adgang for Kredittilsynet til i særlige tilfeller å gjøre unntak fra forbudet mot å benytte de aktuelle verdipapirforetakene.

Departementet antar at det vil være svært vanskelig å gjennomføre i praksis Forsikringsforbundets forslag om at Kredittilsynet skal godkjenne hvilke verdipapirforetak som kan brukes ved egenhandel til ansatte i de ulike foretakene.

For å lette tilsynsmyndighetenes arbeid og de ansattes forutberegnelighet, vil departementet i likhet med Kredittilsynet foreslå at foretakene skal føre lister over hvilke verdipapirforetak som foretaket anser skal omfattes av forbudet. Foretakets ledelse bør ha oversikt over hvilke verdipapirforetak som regelmessig foretar verdipapirhandel for foretaket. En tilsvarende regel følger allerede av forskrift om internregler for ansattes egenhandel og i forskrift for egenhandel i forvaltningsselskaper for verdipapirfond.

Departementet vil ikke foreslå at forbudet gjøres gjeldende overfor ansatte i verdipapirforetak. Hensynet bak regelen om at den ansatte skal bruke en annen meglerforbindelse enn sin arbeidsgiver, har etter departementets syn ikke samme vekt når det gjelder ansatte i verdipapirforetak. For det første må det antas at et verdipapirforetak forholdsvis sjelden kjøper tjenester av en konkurrent. For det andre vil et verdipapirforetak normalt ikke ha noe incentiv til å behandle ansatte hos et konkurrerende foretak på en «urimelig» fordelaktig måte.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at de nye aksjelovene nå har trådt i kraft og at unntaket etter lovforslaget § 2a-3 annet ledd annet punktum bør gjelde både fortrinnsrett etter aksjeloven og allmennaksjeloven.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«I lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjøres følgende endring:

§ 2a-3 annet ledd annet punktum skal lyde:

Dette gjelder ikke ved tegning av aksjer i henhold til fortrinnsrett etter aksjeloven eller allmennaksjeloven.»

Flertallet slutter seg for øvrig til departementets forslag, jf. lovforslaget § 2a-3 annet ledd og § 2a-7 siste ledd.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet kan ikke se at forbud mot egenhandel gjennom de verdipapirforetak arbeidsgiver regelmessig bruker vil ha effekt på noe som helst. Fristelsen hos selger for å begunstige kundens ansatte kan være til stede. Fristelsen er imidlertid neppe mindre hos en potensiell selger/leverandør.

Disse medlemmer vil stemme imot lovforslaget § 2a-3 annet ledd og § 2a-7 siste ledd.

7.5 Særskilte regler for ansatte i verdipapirforetak

7.5.1 Forbud mot å tegne seg i emisjoner og spredningssalg som tilrettelegges og plasseres av det foretak vedkommende arbeider i

Sammendrag

Det følger av gjeldende rett at ansatte i verdipapirforetak som bistår tilbyder ved en emisjon, ikke kan tegne seg i denne emisjonen dersom emisjonen er overtegnet, jf. verdipapirhandelloven § 9-3 tredje ledd, jf. siste ledd. Dette innebærer en absolutt vikeplikt for ansatte i forhold til foretakets kunder. Kredittilsynet foreslår at ansatte heller ikke skal kunne tegne seg i emisjoner som ikke er overtegnet, og hvor tegning ikke vil kunne skje til fortrenghet for kundene.

Departementet vil ikke foreslå endringer i den bestemmelsen som i dag fremgår av verdipapirhandelloven § 9-3.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets vurderinger og forslag vedrørende forbud mot å tegne seg i emisjoner og spredningssalg som tilrettelegges og plasseres av det foretak vedkommende arbeider i, jf. lovforslaget § 2a-3 siste ledd.

7.5.2 Påbud om at ansatte i verdipapirforetak kun skal kunne handle gjennom eget foretak

Sammendrag

Departementet slutter seg til Kredittilsynets vurdering av at det på det nåværende tidspunkt ikke bør gjeninnføres et påbud om at ansatte i verdipapirforetakene kun skal benytte eget foretak ved egenhandel. Departementet antar at de øvrige reglene om ansattes egenhandel vil ivareta arbeidsgivers og myndighetenes kontrollbehov på en effektiv og hensiktsmessig måte. Det vises særlig til forslaget om rapporteringsplikt. På bakgrunn av de foreslåtte regler kan departementet heller ikke se at det i umiddelbar fremtid vil oppstå et behov for å gjeninnføre et slikt påbud. Departementet anser det derfor ikke nødvendig med en forskriftshjemmel som foreslått av Kredittilsynet. I den grad det senere skulle anses at et påbud bør innføres, mener Finansdepartementet i likhet med Justisdepartementet at bestemmelsen bør tas inn i loven.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets vurderinger vedrørende påbud om at ansatte i verdipapirforetak kun skal kunne handle gjennom eget foretak.

7.5.3 Handleforbud i forbindelse med publisering av analyser/rapporter

Sammendrag

Departementet antar i utgangspunktet at de generelle innsidereguleringene samt forslaget om tolv måneders bindingstid i tilstrekkelig grad vil forhindre at ansatte med kunnskap om ikke-offentliggjorte analyseresultater foretar egenhandel i strid med kundenes og markedets interesser. Innsidereguleringene gjelder imidlertid bare børsnoterte finansielle instrumenter. Reglene kommer dessuten bare til anvendelse dersom innholdet av analysen kan antas å påvirke kursen vesentlig. Departementet legger til grunn at det vil kunne foreligge interessekonflikter mellom den ansatte og foretakets kunder selv om dette vesentlighetskravet ikke er oppfylt. Slike interessekonflikter vil dessuten selvfølgelig kunne foreligge ved analyser av ikke børsnoterte finansielle instrumenter. Departementet foreslår etter dette at ansatte i verdipapirforetak som utarbeider analyser, ikke skal kunne handle i instrumenter utstedt av analyseobjektet forut for offentliggjøring. På bakgrunn av bl.a. høringsuttalelsen fra Oslo Børs, foreslår departementet at handleforbudet skal gjelde i et begrenset tidsrom forut for offentliggjøring. Etter departementets syn vil et handleforbud i fire uker forut for offentliggjøring være tilstrekkelig for å ivareta hensynene bak bestemmelsen.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til departe-

mentets vurdering, men vil påpeke at bestemmelsen slik den lyder setter forbud mot at en ansatt som har kjennskap til at en analyse/rapport skal offentliggjøres, handler. Dette uten å knytte forbudet til kjennskap til innholdet av analysen/rapporten, slik departementet synes å ha ment, jf. brev til komiteen av 4. februar 1999 s. 9 til omtale i Ot.prp. nr. 84 (1997-98) s. 35-36. I omtalen heter det blant annet:

«... Departementet foreslår etter dette at ansatte i verdipapirforetak som utarbeider analyser, ikke skal kunne handle i instrumenter utstedt av analyseobjektet forut for offentliggjøringen ...»

Det heter riktignok i utkast til lovtekst at det er kunnskap om offentliggjøring av en analyse eller rapport som vil kunne få innvirkning på kursen på instrumentet ved offentliggjøringen som utløser handleforbudet. Men ansatte som bare kjenner til at en analyse/rapport skal offentliggjøres kan ikke ta sjansen på at offentliggjøring ikke får noen virkning på kursen og må derfor avstå fra å handle. Etter komiteens oppfatning er således lovteksten utformet slik at den får utilsiktet virkning og bør derfor endres og foreslår en tilføyelse/ending i § 2a-3 tredje ledd.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«I lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjøres følgende endring:

§ 2a-3 tredje ledd første punktum skal lyde:

Ansatte i verdipapirforetak som arbeider med eller på annen måte har kjennskap til innholdet av en analyse eller rapport kan ikke handle for egen regning med finansielle instrumenter dersom den ansatte vet eller burde vite at verdipapirforetaket vil offentliggjøre en analyse eller rapport om utsteder av vedkommende instrument som vil kunne få innvirkning på kursen på instrumentet ved offentliggjøring.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti slutter seg til departementets forslag, jf. lovforslaget i proposisjonen § 2a-3 tredje ledd.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«I lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjøres følgende endring:

§ 2a-3 tredje ledd første punktum skal lyde:

Ansatte i verdipapirforetak kan ikke handle for egen regning med finansielle instrumenter dersom den ansatte vet eller burde vite at verdipapirforetaket vil offentliggjøre en analyse eller rapport om utsteder av vedkommende instrument som vil kunne få innvirkning på kursen på instrumentet ved offentliggjøring. »

8. GENERELL HABILITETS- OG PRIORITETSREGEL VED INTERESSEKONFLIKTER

Sammendrag

Departementet foreslår en generell habilitetsbestemmelse for ansatte i finansinstitusjoner m.v. og verdipapirforetak. Departementet foreslår at ansatte ikke må delta i beslutninger om kjøp, salg eller tegning av finansielle instrumenter utstedt av selskap som de leder, eller har ledende stilling i, eller hvor de er medlem av styret eller bedriftsforsamling. De må heller ikke delta i behandlingen av noe spørsmål som har slik betydning for dem selv eller nærstående at de må anses å ha en personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Departementet viser imidlertid til at habilitetsbestemmelsen som foreslås vil ha et noe snevrere anvendelsesområde enn den tilsvarende bestemmelsen i verdipapirfondloven, siden den foreslåtte bestemmelsen kun vil få anvendelse på ansatte som normalt har innsyn i eller arbeider med investerings-tjenester eller forvaltning av finansielle instrumenter for foretakets eller dets kunders regning. Departementet antar imidlertid at denne innsnevringen ikke vil få vesentlig praktisk betydning.

Det må for øvrig foretas en konkret vurdering av om den økonomiske interesse kan kvalifiseres som en særinteresse, jf. Fondsmeglerforbundets merknad om dette (proposisjonen kapittel 11).

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets forslag, jf. lovforslaget § 2a-4.

9. UNDERSØKELSESPLIKT, OPPLYSNINGSPLIKT, RAPPORTERING M.V.

9.1 Undersøkelsesplikt

Sammendrag

Departementet viser til at undersøkelsesplikt etter verdipapirhandelloven § 2-1 annet ledd gjelder for personer som har en særlig tilknytning til utstederforetaket («primærinnsidere»). Disse personene er pålagt å foreta en forsvarlig undersøkelse av om det foreligger visse typer kurssensitiv informasjon i utstederforetaket, før de foretar handel i instrumenter utstedt av foretaket, jf. Ot.prp. nr. 29 (1996-97) s. 41.

Kredittilsynets forslag om en tilsvarende regel for ansatte i finansinstitusjoner m.v., vil innebære at personer uten tilknytning til utstederforetaket skal ha en særlig undersøkelsesplikt om forhold i utstederforetaket. Departementet finner ikke å kunne gå inn for en undersøkelsesplikt som foreslått.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets vurderinger vedrørende undersøkelsesplikt.

9.2 Opplysningsplikt

Sammendrag

På bakgrunn av Kredittilsynets forslag som ingen av høringsinstansene har gått mot, finner departementet å kunne gå inn for en bestemmelse om de ansattes informasjonsplikt. Det foreslås at den ansatte selv må informere motparten på forhånd om det er den ansatte eller foretaket som foretar handelen. Dette gjelder uavhengig av om vedkommende arbeider i finansinstitusjon m.v. eller i verdipapirforetak, og uavhengig av om motparten er et verdipapirforetak eller om handelen sluttes direkte med en kunde uten bruk av megler. Departementet vil presisere at bestemmelsen kun vil få anvendelse overfor den direkte motpart i den aktuelle handelen. Der motparten er et verdipapirforetak antar departementet at bestemmelsen vil ha mindre praktisk betydning. Departementet antar for øvrig at en opplysningsplikt bl.a. vil kunne bidra til å bevisstgjøre markedsaktørene i forhold til hvem som er parter i den aktuelle transaksjonen.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets forslag, jf. lovforslaget § 2a-2 femte ledd.

9.3 Tiltak i foretaket for å motvirke lovbrudd

9.3.1 Minstekrav til interne regler

Sammendrag

Departementet foreslår at foretakene skal måtte ha interne regler som sikrer effektiv kontroll av at lovreglene om egenhandel overholdes. Departementet viser til at det eksempelvis må kreves at foretakene har interne retningslinjer for hvordan ansatte og tillitsvalgte skal kunne kontrollere og sikre seg at foretaket ikke har truffet beslutning om kjøp, salg eller tegning av et konkret finansielt instrument. Bestemmelsen foreslås også gjort gjeldende overfor verdipapirforetak.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets forslag, jf. lovforslaget § 2a-7 annet ledd.

9.3.2 Rapportering av tillitsvalgtes og ansattes egenhandel

Sammendrag

Departementet foreslår at ansatte i finansinstitusjoner m.v. løpende skal rapportere egenhandel til arbeidsgiver. Det samme bør etter departementets syn gjelde handel vedkommende foretar for regning av nærstående. Departementet anser det ikke nødvendig å spesifisere hvem i foretaket som skal motta meldingene. Om dette gjøres av daglig leder eller personer utpekt av daglig leder bør etter departementets syn ikke tillegges avgjørende betydning. Det anses imid-

lertid viktig at meldingene samles hos én person som på vegne av foretaket skal rapportere videre til Kredittilsynet. Departementet foreslår derfor at de ansatte løpende skal rapportere egenhandel til en person som utpekes av foretaket. Departementet vil understreke at unnlatelse av å rapportere vil likestilles med feilaktig rapportering i forhold til straffereglene. Det vises videre til at uaktsom unnlatelse av å rapportere vil være straffbart. Departementet legger til grunn at unnlatelse av å rapportere sin egen eller nærståendes handel normalt vil måtte anses som uaktsomt. Bankforeningen og Fondsmeglerforbundet har gitt uttrykk for at det er behov for unntak for spareavtaler ansatte inngår med verdipapirfond. Departementet legger til grunn at den ansatte vil oppfylle meldeplikten dersom slike avtaler og eventuelle endringsavtaler meldes umiddelbart etter inngåelsen.

Når det gjelder rapportering av tillitsvalgtes egenhandel, kan departementet se at en naturlig løsning vil kunne være å rapportere til styreformannen. Departementet legger imidlertid vekt på at alle meldinger om ansattes og tillitsvalgtes handel bør kanaliseres til én person i foretaket. Det vil imidlertid være opp til styret å vurdere i hvilken grad det skal holdes orientert om slike meldinger.

Som påpekt av Norske Finansanalytikerens forening vil forhåndsklarering kunne ansvarliggjøre ledelsen og beskytte den ansatte. Forhåndsklarering må etter departementets syn i første rekke antas å kunne ha betydning i forhold til forbudet mot å bruke enkelte verdipapirforetak og forbudet mot å handle for egen regning når foretaket har truffet beslutning om handel i det samme finansielle instrumentet. Når det gjelder forbudet mot å benytte enkelte verdipapirforetak, viser departementet til at det skal utarbeides lister over de aktuelle foretakene. Departementet legger til grunn at finansinstitusjoner m.v. som ledd i sin oppfølging av regelverket, vil distribuere listen til de berørte ansatte. Når det gjelder forbudet mot å handle for egen regning på et tidspunkt hvor foretaket har truffet investeringsbeslutning, anser departementet det vanskelig å se for seg hvem i foretaket som eventuelt skulle kunne gi klarering på at foretaket ikke har truffet investeringsbeslutning. Departementet antar at det vil avhenge av det enkelte foretaks organisering, på hvilket nivå de ulike investeringsbeslutninger fattes. I enkelte tilfelle må det kunne forventes at det kun vil være den ansatte som eventuelt skulle be om klarering, som har oversikt og kontroll med aktuelle investeringer på foretakets vegne. Finansdepartementet kan derfor vanskelig se at det kan fastsettes en klareringsordning som effektivt motvirker ansattes handel i forkant av foretakets handel.

Departementet foreslår at foretaket skal rapportere de ansattes egenhandel til Kredittilsynet hver måned. Departementet legger til grunn at den som rapporterer på vegne av foretaket bør gi sin vurdering av

om det har forekommet brudd på regelverket. De nærmere krav til utforming av en slik vurdering bør fastsettes i forskrift. Departementet foreslår at Kredittilsynet kan fastsette nærmere regler om meldingens innhold, herunder at meldingen skal inneholde foretakets vurdering av om det foreligger overtredelse av bestemmelsene om ansattes handel for egen regning. Departementet legger til grunn at bl.a. Datatilsynets og Justisdepartementets merknader kan hensyntas ved fastsettelsen av slike regler.

Departementet vil for øvrig understreke at foretakene selv har et selvstendig ansvar for å gjennomføre kontroll med at egenhandel skjer i samsvar med gjeldende regelverk. Det vises til omtale under pkt. 12.3.1 i proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets forslag, jf. lovforslaget § 2a-5.

9.3.3 Merking av VPS-konti

Sammendrag

Departementet peker på at Kredittilsynet har full tilgang til VPS-konti som ledd i sitt tilsynsarbeid. For ansatte i finansinstitusjoner m.v. vil begrensningene i adgangen til å foreta handel for egen regning omfatte all slik handel. Handel for egen regning må i utgangspunktet forventes å foretas i eget navn. Departementet ser ikke at det vil være behov for tilsynet å ha en særskilt merking av kontoen i tillegg til navnet. Spørsmålet om merking antas bare å ha betydning i forhold til nærstående som den ansatte handler for regning av. Departementet antar at de aktuelle tilsynshensyn i denne sammenheng bør kunne ivaretas ved at den ansatte i sine rapporter til foretakets ledelse oppgir hvilken VPS-konto de rapporteringspliktige handler berører. Uavhengig av i hvilken grad foretakene vil kreve slik rapportering, vil Kredittilsynet kunne gi nærmere regler om opplysninger om VPS-konti i forbindelse med foretakets plikt til å rapportere til Kredittilsynet.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets vurderinger vedrørende merking av VPS-konti.

10. HÅNDHEVING OG SANKSJONER

10.1 Opplysningsplikt

Sammendrag

Det følger av verdipapirhandelloven § 12-2 femte ledd at Kredittilsynet kan pålegge enhver opplysningsplikt ved mistanke om overtredelse av reglene om forbud mot innsidehandel, taushetsplikt i forbindelse med presise og fortrolige opplysninger og forbud mot kursmanipulering. Bestemmelsen er ny i den

nye verdipapirhandelloven som ble vedtatt 5. juni 1997. Mistanke om overtredelse av reglene om egenhandel for ansatte i verdipapirforetak er ikke blant de forhold som gir adgang til å pålegge slik opplysningsplikt.

Etter departementets syn er overtredelse av reglene om innsidehandel og markedsmanipulasjon i en særklasse når det gjelder bevisproblemer. Departementet kan ikke se at brudd på egenhandelsbestemmelsene kan sies å falle inn under samme kategori. Det vises i denne sammenheng til de rapporteringsregler som foreslås, samt Kredittilsynets innsyn i VPS-systemet.

Departementet legger til grunn at en særskilt adgang til å pålegge enhver opplysningsplikt, bør beholdes den type lovbrudd som tradisjonelt har vært forbundet med store bevisproblemer, dvs. typisk innsidehandel. I saker som gjelder brudd på egenhandelsbestemmelsene vil Kredittilsynet på lik linje med andre saker kunne kreve bevisopptak ved domstolene etter tilsynsloven § 5, jf. domstolloven § 44.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets vurderinger vedrørende opplysningsplikt.

10.2 Vinningsavståelse

Sammendrag

På bakgrunn av det som gjelder ved brudd på reglene om egenhandel for ansatte i verdipapirforetak, foreslår departementet at vinningsavståelse skal kunne pålegges ved brudd på de foreslåtte bestemmelsene om egenhandel for ansatte i finansinstitusjoner m.v.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets forslag, jf. forslaget til endringer i verdipapirhandelloven § 14-2 første ledd første punktum.

10.3 Straff

Sammendrag

Departementet mener at overtredelse av egenhandelsbestemmelsene bør straffes likt, uavhengig hvilken type foretak vedkommende arbeider i. På bakgrunn av at strafferammen for overtredelse av gjeldende egenhandelsbestemmelser for ansatte i verdipapirforetak i verdipapirhandelloven § 14-3 annet ledd er bøter eller fengsel i inntil 1 år, foreslår departementet en tilsvarende strafferamme ved uaktsom eller forsettlig overtredelse av reglene om ansattes egenhandel som nå foreslås. Når det gjelder overtredelse av den generelle habilitetsbestemmelsen, finner departementet det naturlig å sammenligne med gjeldende verdipapirhandellov § 9-3 om krav til god forretningsskikk ved egenhandel. Overtredelse av verdipapirhandelloven § 9-3 straffes med bøter eller feng-

sel i inntil 1 år. Det samme bør etter departementets syn gjelde ved overtredelse av habilitetsbestemmelsen. Overtredelse av kravene som stilles til foretaket, bør etter departementets syn straffes likt med overtredelse av de plikter for foretaket som nevnt i verdipapirhandelloven §§ 9-4 til 9-8. Dette innebærer at også overtredelse av foretakets plikter vil kunne straffes med bøter eller fengsel i inntil 1 år.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets forslag, jf. forslaget til endringer i verdipapirhandelloven § 14-3 annet ledd nr. 1.

11. REGELVERKETS STEDLIGE VIRKE-OMRÅDE

Sammendrag

Utgangspunktet er at ansatte i norske institusjoner skal omfattes av reglene om egenhandel. Som ansatte i norske institusjoner regnes også ansatte i filialer av norske institusjoner uavhengig av om disse er etablert i Norge eller i utlandet. Departementet har kompetanse til å gjøre unntak fra bestemmelsen om egenhandel for ansatte i norske verdipapirforetaks filial i utlandet, dersom dette anses nødvendig for foretaket på bakgrunn av konkurransemessige hensyn, og de ansatte er underlagt tilsvarende bestemmelser i vertsstaten, jf. verdipapirhandelloven § 7-10 første ledd. Av konsekvenshensyn vil departementet foreslå en tilsvarende unntakshjemmel for ansatte i filialer av finansinstitusjoner m.v.

Ansatte i utenlandske datterforetak av norske institusjoner vil måtte følge reglene i det land foretaket er etablert.

Regelverket om ansattes egenhandel skal bl.a. sikre tilliten til de institusjoner som forvalter midler på vegne av norske kunder. For å oppnå dette mener departementet at det er viktig å regulere ansatte i de foretak som faktisk opererer i det norske markedet uavhengig av foretakets nasjonalitet. Etter gjeldende EØS-regler er forsikringsselskaper, kredittinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond i større eller mindre grad gitt rett til å etablere filial i Norge eller drive grenseoverskridende virksomhet rettet mot Norge. Departementet legger derfor til grunn at det bare er ansatte i slike EØS-foretak det er aktuelt å særskilt regulere i norsk regelverk om ansattes egenhandel. Dersom foretak utenfor EØS-området gis tillatelse til å drive virksomhet i Norge legger departementet til grunn at disse i utgangspunktet skal omfattes fullt ut av det norske regelverket.

Departementet foreslår at egenhandelsbestemmelsene gjøres gjeldende overfor filial av EØS-foretakene i Norge. I samsvar med det som gjelder for EØS-filial av verdipapirforetak i Norge, foreslås at

egenhandelsbestemmelsene bare skal gjelde finansielle instrumenter notert på norsk børs eller utstedt av norsk foretak. Departementet vil vurdere behovet for endringer i forskriftene om finansinstitusjoners og forvaltningsselskap for verdipapirfonds adgang til å etablere filial i Norge, i samsvar med dette.

Når det gjelder regulering av verdipapirforetak følger det av verdipapirhandelloven § 7-9 at ansatte i EØS-foretak omfattes av egenhandelsbestemmelsene ved handel i finansielle instrumenter utstedt av norsk foretak eller notert på norsk børs. Videre får egenhandelsbestemmelsene bare anvendelse i den utstrekning vedkommende har innsyn i eller arbeider med foretakets investeringstjenester rettet mot Norge, jf. verdipapirhandelloven §§ 7-9 og 8-6. Dette følger ikke uttrykkelig av ordlyden i loven. Departementet viser imidlertid til at § 7-9 gjelder foretak som yter investeringstjenester i Norge. På bakgrunn av denne generelle geografiske begrensningen, må verdipapirhandelloven § 8-6 antas å få anvendelse for ansatte i EØS-foretak som «... normalt har innsyn i eller arbeider med foretakets investeringstjenester» i Norge. Som nevnt ovenfor, bør egenhandelsbestemmelsene etter departementets syn bare få anvendelse overfor ansatte i EØS-foretak som er etablert i Norge ved filial. En tilsvarende begrensning følger ikke av verdipapirhandelloven § 7-9. På dette punktet vil derfor departementet foreslå endring i de regler som gjelder for ansatte i verdipapirforetak.

Departementet legger til grunn at regelverket om egenhandel faller inn under rådsdirektiv 93/22/EØF om investeringstjenester artikkel 11, som gir vertsstaten en viss adgang til å regulere ansatte i filialer med sikte på å unngå interessekonflikter og sikre markedets integritet.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets forslag, jf. lovforslaget § 2a-1 tredje og fjerde ledd.

12. TEKNISK ENDRING I FINANSIERINGS-VIRKSOMHETSLOVEN

Sammendrag

Norge er deltaker i Financial Action Task Force (FATF) - en internasjonal arbeidsgruppe for tiltak mot hvitvasking av penger. FATF ble opprettet av G-7-landene i 1989, og består i dag av 26 medlemsland og 2 internasjonale organisasjoner (Europarådet og Gulf Cooperation Council). Norge har vært medlem av FATF siden 1991.

FATF vedtok i 1990 40 anbefalinger om tiltak mot hvitvasking av penger. Anbefalingene, som ble revidert i 1996, gjelder såvel strafferettslige som finansrettslige tiltak, håndheving av regelverket, samt

internasjonalt samarbeid. FATFs anbefalinger og reglene i EUs hvitvaskingsdirektiv er på flere punkter sammenfallende.

En viktig del av arbeidet i FATF består i å overvåke og evaluere medlemslandenes implementering av de 40 anbefalingene. Alle medlemsland har gjennomgått en evaluering. I forbindelse med FATFs annen gangs evaluering av Norge har vurderingsgruppen gitt uttrykk for at det anses i strid med FATFs anbefalinger at det ikke fremgår klart av finansieringsvirksomhetsloven at forsikringsselskaper er omfattet av reglene i § 2-17 om tiltak mot hvitvasking av penger. Gruppen har derfor anbefalt Norge å endre finansieringsvirksomhetsloven slik at det klart fremgår at forsikringsselskaper er omfattet av § 2-17.

Både Kredittilsynet og departementet har lagt til grunn at § 2-17 kommer til anvendelse på forsikringsselskaper, jf. f.eks. Ot.prp. nr. 22 (1995-96) om tiltak mot hvitvasking av penger hvor det på s. 8 uttales at «Finansieringsvirksomhetsloven § 2-17 gjelder nå for forretnings- og sparebanker, forsikringsselskaper, finansieringsforetak». I forskrift 7. februar 1994 om legitimasjonskontroll og tiltak mot hvitvasking av penger er det videre forutsatt at forsikringsselskaper er omfattet. Det vises her til § 3 bokstav b hvor det fremgår at tegning av forsikringspolise, dersom visse vilkår er oppfylt, er unntatt fra legitimasjonsplikten.

På bakgrunn av anmodningen fra FATFs vurderingsgruppe vil departementet likevel foreslå en teknisk endring i finansieringsvirksomhetsloven § 2-1 annet ledd, ved at forsikringsselskaper uttrykkelig nevnes blant de institusjoner som omfattes av finansieringsvirksomhetsloven § 2-17 om tiltak mot hvitvasking av penger.

Departementet legger til grunn at den foreslåtte lovendringen er av teknisk karakter, og således ikke vil innebære noen realitetsendring i forhold til dagens praksis. Det anses derfor åpenbart unødvendig å gjennomføre alminnelig høring, jf. regelverksinstruksen pkt. 4.3, jf. pkt. 1.4. Forslaget fremmes på denne bakgrunn uten forutgående høring.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets forslag, jf. forslaget til endringer i finansieringsvirksomhetsloven § 2-1 annet ledd.

13. IKRAFTTREDELSE

Komiteen viser til brev 4. februar 1999 fra finansministeren punkt 5 hvor det heter at det ved en inkurie ikke er tatt inn en bestemmelse om ikrafttredelse i lovforslaget. Komiteen mener at en ikrafttredelsesbestemmelse bør tas inn som nytt VII i lovforslaget og fremmer følgende forslag:

«I lovforslaget gjøres følgende tilføyelse:

VII.

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Forskrift 11. juni 1997 nr. 593 om minstekrav til internregler for verdipapirforetak, finansinstitusjoner m.v. om egenhandel i finansielle instrumenter og forskrift 6. juni 1997 om egenhandel i finansielle instrumenter for tjenestemenn i forvaltningsselskap for verdipapirfond oppheves fra samme tidspunkt.»

14. LOVFORSLAGETS ADMINISTRATIVE OG ØKONOMISKE KONSEKVENSER

Sammendrag

Departementet viser til at de foreslåtte lovbestemmelsene i det alt vesentlige allerede følger av forskrift 11. juni 1997 om minstekrav til internregler for verdipapirforetak, finansinstitusjoner m.v. om egenhandel i finansielle instrumenter for visse ansatte, og forskrift 6. juni 1997 om egenhandel i finansielle instrumenter for tjenestemenn i forvaltningsselskap for verdipapirfond. På denne bakgrunn antar departementet at forslaget ikke vil få nevneverdige administrative eller økonomiske konsekvenser for de foretak og ansatte som vil omfattes av lovbestemmelsene eller for Kredittilsynet.

Komiteens merknader

Komiteen tar departementets redegjørelse om lovforslagets administrative og økonomiske konsekvenser til orientering.

15. MERKNADER TIL DE ENKELTE BESTEMMELSER

Lov 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker:

Til § 19 nytt fjerde ledd:

Det foreslås en henvisning til regelverket om egenhandel i verdipapirhandelloven kapittel 2a.

Lov 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker:

Til § 10 nytt tredje ledd:

Det foreslås en henvisning til regelverket om egenhandel i verdipapirhandelloven kapittel 2a.

Lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond:

Til § 2-9 nytt annet ledd:

Det foreslås en henvisning til regelverket om egenhandel i verdipapirhandelloven kapittel 2a.

Lov 10. juni 1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet:

Til ny § 1-3a:

Det foreslås en henvisning til regelverket om egenhandel i verdipapirhandelloven kapittel 2a.

Lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner:

Til § 2-1 annet ledd nytt nr. 6:

Endringen anses av teknisk karakter. Det vises til nærmere omtale under avsnitt 12 foran.

Til ny § 3-14a:

Det foreslås en henvisning til regelverket om egenhandel i verdipapirhandelloven kapittel 2a.

Lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel

Til endringer i § 1-5 nr. 4:

Det foreslås en teknisk endring som følge av forslaget til ny aksjelov og allmennaksjelov.

Komiteen slutter seg til forslaget.

Til ny § 2a-1:

Bestemmelsen angir hvilke ansatte som vil omfattes av reglene om egenhandel.

I § 2a-1 første ledd nr. 1-6 angis hvilke foretak som omfattes.

Komiteen går i forhold til Regjeringens forslag også inn for at regelverket gis anvendelse for Norges Kommunalbank, Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, Husbanken, Folketrygdfondet, Norges Bank, Statens Bankinvesteringsfond og Statens Banksikringsfond, jf. avsnitt 2 foran.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet foreslår en tilføyelse slik at § 2a-1 første ledd siste komma tilføyes ordlyden «, eller periodisk,» mellom ordene «normalt» og «har», jf. avsnitt 3.1 foran.

I annet ledd foreslås en forskriftshjemmel til departementet. Det kan bestemmes at reglene om egenhandel helt eller delvis skal få anvendelse på andre ansatte som arbeider med forvaltningen av offentlige midler og i offentlige institusjoner som driver finansieringsvirksomhet, enn de som er nevnt i første ledd nr. 6.

Tredje ledd angir regelverkets anvendelse for ansatte i foretak med hovedsete i annen EØS-stat som driver virksomhet i Norge gjennom filial.

Fjerde ledd gir departementet kompetanse til å gjøre unntak for ansatte i filialer av norske foretak i utlandet.

Til ny § 2a-2

Første ledd første punktum innebærer et forbud mot handel i og utstedelse av derivater. Det foreslås unntak for kjøp av opsjoner til aksjer utstedt av arbeidsgiverforetaket, når opsjonen er utstedt av foreta-

ket. Første ledd annet punktum pålegger en bindings- tid på 12 måneder.

Annet ledd er basert på gjeldende forbud mot at ansatte i verdipapirforetak selger finansielle instrumenter vedkommende ikke eier (såkalt «shortsalg»), forbud mot lån av finansielle instrumenter, og forbud mot å erverve finansielle instrumenter ved lån opptatt med sikkerhet i egne finansielle instrumenter.

Tredje ledd innfører et uttrykkelig forbud mot å handle i forkant av foretakets handel i det aktuelle instrumentet, dersom den ansatte vet eller burde vite at foretaket har truffet slik beslutning om kjøp (såkalt «front-running»). I tillegg innebærer bestemmelsen et forbud mot å handle i instrumenter det foreligger kundeordre på for ansatte i verdipapirforetak.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, går i forhold til Regjeringens forslag inn for at forbudet etter første punktum ikke skal gjelde ved tegning i henhold til fortrinnsrett etter aksjeloven eller allmennaksjeloven, jf. avsnitt 7.1 foran.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil stemme imot forslagene til § 2a-2 tredje ledd.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti går inn for Regjeringens forslag til § 2a-2 tredje ledd.

Fjerde ledd innebærer et forbud mot å kjøpe finansielle instrumenter av og selge instrumenter til arbeidsgiverforetaket.

Femte ledd pålegger den ansatte en opplysningsplikt ved egenhandel, slik at motparten på forhånd får vite om det er den ansatte eller vedkommendes arbeidsgiverforetak som skal foreta handelen.

I sjette ledd gis Kredittilsynet hjemmel til å gjøre unntak fra første og annet ledd.

Til ny § 2a-3

Bestemmelsen innfører visse restriksjoner som er spesielle for ansatte i enkelte typer foretak.

I første ledd innføres et forbud mot at ansatte i forvaltningsselskap for verdipapirfond kan kjøpe andeler i verdipapirfond under forvaltning av arbeidsgiverforetaket.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil stemme imot lovforslaget § 2a-3 første ledd, jf. avsnitt 7.3 foran.

I annet ledd innføres forbud mot at ansatte i andre foretak enn verdipapirforetak benytter arbeidsgiverforetakets meglerforbindelser ved egenhandel.

Komiteen går inn for at forbudet ikke skal gjelde ved tegning av aksjer i henhold til fortrinnsrett etter aksjeloven eller allmennaksjeloven, jf. avsnitt 7.4 foran.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil stemme imot lovforslaget § 2a-3 annet ledd.

Tredje ledd er ny i forhold til gjeldende rett. Ansatte i verdipapirforetak som utarbeider analyser av utstederforetak kan ikke handle i vedkommende instrument i fire uker forut for offentliggjøring, dersom offentliggjøring vil kunne påvirke kursen på vedkommende instrument. Etter omstendighetene vil slik handel også kunne rammes av innsidehandelforbudet.

Komiteen går inn for en annen ordlyd enn det forslaget Regjeringen la fram i proposisjonen, jf. avsnitt 7.5.3 foran.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti går inn for Regjeringens forslag til ordlyd i lovforslaget § 2a-3 tredje ledd første punktum.

I fjerde ledd innføres et generelt forbud mot at ansatte i verdipapirforetak trer inn i kundeordre.

Henvisningen i femte ledd til verdipapirhandelloven § 9-3 tredje ledd, innebærer at ansatte i verdipapirforetak ikke vil kunne tegne seg i emisjoner tilretelagt av arbeidsgiverforetaket ved overtegning.

Til ny § 2a-4

Habilitetsbestemmelsen tilsvarende verdipapirfondloven § 2-9 tredje ledd.

Til ny § 2a-5

Første ledd pålegger den ansatte en umiddelbar meldeplikt til foretaket for sin egenhandel, og for handel vedkommende har foretatt for regning av nærstående.

Det følger av annet ledd at foretaket skal rapportere ansattes egenhandel til Kredittilsynet hver måned.

Til ny § 2a-6

Første ledd gir bestemmelsene om egenhandel tilsvarende anvendelse for styremedlemmer, varamedlemmer og observatører i de foretak som omfattes av egenhandelsbestemmelsene.

Komiteen går i forhold til Regjeringens forslag inn for at § 2a-3 første ledd ikke skal gjelde for styremedlem, varamedlem og observatør i forvaltningsselskap for verdipapirfond som er valgt av andelseierne, jf. avsnitt 3.3 foran.

Annet ledd gir bestemmelsene om egenhandel tilsvarende anvendelse for nærstående til ansatte og tillitsvalgte, dersom den ansatte eller tillitsvalgte foretar handel for regning av den nærstående. For nærstående av ansatte og tillitsvalgte i verdipapirforetak, likestilles den nærståendes handel gjennom vedkommende ansatte/tillitsvalgte med annen handel den nærstående foretar gjennom det aktuelle verdipapirforetaket. Slik handel som foretas gjennom foretaket, men ikke gjennom den ansatte/tillitsvalgte, vil ikke omfattes av rapporteringsplikten i § 2a-5. Videre vil de nærstående omfattes av de samme restriksjoner som gjelder for ansatte/tillitsvalgte i andre foretak enn verdipapirforetak ved valg av meglerforbindelse. Dette gjelder likevel bare i forhold til verdipapirforetak arbeidsgiverforetaket har ført opp på den liste nevnt i § 2a-7 tredje ledd.

Til ny § 2a-7

Første ledd fastsetter at arbeidsgiverforetaket skal føre lister over de personer som etter foretakets vurdering vil omfattes av regelverket om egenhandel. Bestemmelsen omfatter ikke nærstående.

Etter annet ledd skal foretakene ha interne regler som sikrer en effektiv kontroll med at lovreglene om egenhandel overholdes.

Etter tredje ledd skal foretak som ikke er verdipapirforetak føre lister over verdipapirforetak som omfattes av § 2a-3 annet ledd, og som de ansatte/tillitsvalgte og deres nærstående ikke kan benytte til egenhandel.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil stemme imot lovforslaget § 2a-7 siste ledd, jf. avsnitt 7.4 foran.

Til endringer i § 7-9 første ledd

Det foreslås tekniske endringer i § 7-9 første ledd nr. 1 til 3 som følge av nytt kapittel 2a. Anvendelsesområdet for kapittel 2a for EØS-filialer er nærmere angitt i § 2a-1 tredje ledd.

Til endringer i § 7-10

Gjeldende § 7-10 første ledd er etter forslaget erstattet av § 2a-1 fjerde ledd.

Til endringer i § 8-6

Bestemmelsen foreslås opphevet, fordi den anses overflødig ved siden av bestemmelsene i kapittel 2a.

Til endringer i § 9-3 fjerde ledd

Bestemmelsen foreslås opphevet, fordi den anses overflødig ved siden av bestemmelsene i kapittel 2a.

Til endringer i § 14-2 første ledd

Det foreslås at overtredelse av egenhandelsbestemmelsene, i likhet med gjeldende rett for ansatte i verdipapirforetak, skal omfattes av reglene om vinningsavståelse. Bestemmelsen er nærmere omtalt under avsnitt 10.2 foran.

Til endringer i § 14-3

Det foreslås strafferammer i tråd med overtredelse av tilsvarende bestemmelser i nåværende regler for verdipapirforetak og ansatte i verdipapirforetak. Bestemmelsen er nærmere omtalt under avsnitt 10.3 foran.

Ikrafttredelse

Komiteen viser til sine merknader under avsnitt 13 foran.

16. FORSLAG FRA MINDRETALL**Forslag fra Fremskrittspartiet:***Forslag 1*

I forslaget til endringer i verdipapirhandelloven § 2a-1 første ledd siste komma tilføyes ordlyden «, eller periodisk,» mellom ordene «normalt» og «har».

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 2*

I lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjøres følgende endring:

§ 2a-2 tredje ledd skal lyde:

Ansatte kan ikke kjøpe, selge eller tegne finansielle instrumenter når arbeidsgiverforetaket har truffet beslutning om kjøp, salg eller tegning av vedkommende instrument, eller når det foreligger kundeordre på vedkommende instrument. Dette gjelder til dagen etter at handelen er gjennomført. Første punktum gjelder ikke dersom den ansatte ikke kjente til, og heller ikke burde ha kjent til, at det forelå slik beslutning eller kundeordre.

Forslag 3

I lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjøres følgende endring:

§ 2a-3 tredje ledd første punktum skal lyde:

Ansatte i verdipapirforetak kan ikke handle for egen regning med finansielle instrumenter dersom den ansatte vet eller burde vite at verdipapirforetaket vil offentliggjøre en analyse eller rapport om utsteder av vedkommende instrument som vil kunne få inn-

virkning på kursen på instrumentet ved offentliggjøring.

17. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og til det som står foran og rå Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i verdipapirhandelloven og enkelte andre lover (begrensninger i adgangen for ansatte i finansinstitusjoner m.v. til å foreta handel i finansielle instrumenter for egen regning).

I.

I lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 1-5 nr. 4 skal lyde:

4. selskap hvor vedkommende selv eller noen som er nevnt i nr. 1, 2 eller 5, har slik innflytelse som nevnt i *aksjeloven* og *allmennaksjeloven* § 1-3 annet ledd eller selskapsloven § 1-2 annet ledd,

Nytt kapittel 2a skal lyde:

Kapittel 2a. Adgangen for ansatte m.v. i visse foretak til å foreta egenhandel

§ 2a-1 Anvendelsesområde

Bestemmelsene i dette kapittel gjelder ansatte i:

1. *verdipapirforetak,*
 2. *forvaltningsselskaper for verdipapirfond,*
 3. *finansinstitusjoner,*
 4. *foretak som inngår i finanskonsern med unntak av eiendomsmeglingsselskaper og inkassoselskaper,*
 5. *pensjonskasser, og*
 6. *Postbanken BA, Norges Kommunalbank, Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, Husbanken, Folketrygdfondet, Norges Bank, Statens Bankinvesteringsfond og Statens Banksikringsfond,*
- som normalt har innsyn i eller arbeider med investeringstjenester eller forvaltning av finansielle instrumenter for foretaket eller foretakets kunders regning.*

Departementet kan i forskrift bestemme at bestemmelsene i dette kapittel skal gjelde for andre ansatte som arbeider med forvaltningen av offentlige midler og ansatte i offentlige institusjoner som driver finansieringsvirksomhet, enn de som er nevnt i første ledd nr. 6.

Bestemmelsene i §§ 2a-2 til 2a-6 gjelder tilsvarende for ansatte i norske filialer av foretak med hovedsete i en annen EØS-stat, når det gjelder handel med finansielle instrumenter som er notert på norsk børs eller utstedt av et norsk foretak.

Departementet kan gjøre unntak fra §§ 2a-2 og 2a-3 for ansatte i filial av norsk foretak, dersom dette anses nødvendig for foretaket på grunn av konkurransemessige hensyn. Unntak kan bare gjøres der de ansatte er omfattet av eventuelle tilsvarende regler i vertsstaten. Det kan ikke gjøres unntak for handel med finansielle instrumenter som er notert på norsk børs eller utstedt av et norsk foretak.

§ 2a-2 Generelle regler om ansattes egenhandel

Ansatte kan ikke utstede eller handle for egen regning med finansielle instrumenter som nevnt i § 1-2 annet ledd nr. 4 til 7. Dette gjelder likevel ikke erverv av opsjoner på aksjer i arbeidsgiverforetaket når opsjonene er utstedt av foretaket. Andre finansielle instrumenter, med unntak av andeler i verdipapirfond, kan avhendes tidligst 12 måneder etter ervervet.

Ansatte kan ikke finansiere erverv av finansielle instrumenter ved lån som er opptatt med sikkerhet i egne finansielle instrumenter. Ansatte kan ikke selge finansielle instrumenter vedkommende ikke eier eller låne finansielle instrumenter.

Ansatte kan ikke kjøpe, selge eller tegne finansielle instrumenter når arbeidsgiverforetaket har truffet beslutning om kjøp, salg eller tegning av vedkommende instrument, eller når det foreligger kundeordre på vedkommende instrument. Dette gjelder til dagen etter at handelen er gjennomført. Første punktum gjelder ikke dersom den ansatte ikke kjente til, og heller ikke burde ha kjent til, at det forelå slik beslutning eller kundeordre. Første punktum gjelder heller ikke ved tegning i henhold til fortrinnsrett etter aksjeloven eller allmennaksjeloven.

Ansatte kan ikke kjøpe finansielle instrumenter av arbeidsgiverforetaket, eller selge finansielle instrumenter til arbeidsgiverforetaket. Forbudet gjelder ikke erverv av aksjer utstedt av foretaket eller rettigheter til slike aksjer som er utstedt av foretaket.

Ansatte skal på forhånd opplyse motparten dersom handelen foretas for den ansattes egen regning.

Kredittilsynet kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra bestemmelsene i første og annet ledd.

§ 2a-3 Særlige regler om ansattes egenhandel i visse typer foretak

Ansatte i forvaltningsselskap for verdipapirfond kan ikke kjøpe andeler i verdipapirfond som forvaltes av arbeidsgiverforetaket.

Ansatte i foretak som nevnt i § 2a-1 første ledd nr. 2 til 6 kan ikke ved handel for egen regning benytte verdipapirforetak som regelmessig yter investeringstjenester av vesentlig omfang overfor arbeidsgiverforetaket. Dette gjelder ikke ved tegning av aksjer i henhold til fortrinnsrett etter aksjeloven eller allmennaksjeloven. Kredittilsynet kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra bestemmelsene i dette ledd.

Ansatte i verdipapirforetak som arbeider med eller på annen måte har kjennskap til innholdet av en analyse eller rapport kan ikke handle for egen regning med finansielle instrumenter dersom den ansatte vet eller burde vite at verdipapirforetaket vil offentliggjøre en analyse eller rapport om utsteder av vedkommende instrument som vil kunne få innvirkning på kursen på instrumentet ved offentliggjøring. Forbudet gjelder fire uker før offentliggjøringen, og frem til offentliggjøring er skjedd.

Ansatte i verdipapirforetak kan ikke tre inn i avtaler med verdipapirforetakets oppdragsgivere.

Bestemmelsen i § 9-3 tredje ledd gjelder tilsvarende for ansatte i verdipapirforetak.

§ 2a-4 Krav til habilitet

Ansatte må ikke delta i beslutninger i arbeidsgiverforetaket om kjøp, salg eller tegning av finansielle instrumenter som er utstedt av et selskap som vedkommende leder, eller har ledende stilling i, eller hvor vedkommende er medlem av styret eller bedriftsforsamlingen. Ansatte må heller ikke delta i behandlingen av noe spørsmål som har slik betydning for vedkommende selv eller nærstående at vedkommende må anses for å ha en personlig eller økonomisk særinteresse i saken.

§ 2a-5 Rapportering av egenhandel

Ansatte i foretak som nevnt i § 2a-1 første ledd skal umiddelbart gi melding til foretaket om enhver handel for egen regning med finansielle instrumenter. Det samme gjelder handel den ansatte har foretatt for regning av nærstående. Meldingen skal gis til én person som er utpekt av foretaket.

Foretak som nevnt i § 2a-1 første ledd skal hver måned gi melding til Kredittilsynet om egenhandel som nevnt i første ledd. Kredittilsynet kan fastsette nærmere regler om meldingens innhold, herunder at meldingen skal inneholde foretakets vurdering av om det foreligger overtredelse av bestemmelsene om den ansattes handel for egen regning.

§ 2a-6 Egenhandel foretatt av nærstående og tillitsvalgte

Bestemmelsene i §§ 2a-2 til 2a-5 gjelder tilsvarende for styremedlem, varamedlem og observatør i foretak som nevnt i § 2a-1 første ledd som normalt har innsyn i eller arbeider med investeringstjenester eller forvaltning av finansielle instrumenter for foretaket eller foretakets kunders regning. Bestemmelsen i § 2a-3 første ledd gjelder ikke styremedlem, varamedlem og observatør i forvaltningsselskap for verdipapirfond som er valgt av andelseierne.

Bestemmelsene i §§ 2a-2 og 2a-3 gjelder tilsvarende for kjøp, salg eller tegning ansatte eller tillitsvalgte nevnt i første ledd foretar for regning av nærstående som nevnt i § 1-5 nr. 1, 2 og 4. For nærstænde

de av ansatte eller tillitsvalgte i verdipapirforetak gjelder bestemmelsene tilsvarende for kjøp, salg eller tegning som foretas av vedkommende verdipapirforetak for den nærstående regning. For nærstående av ansatte eller tillitsvalgte i andre foretak enn verdipapirforetak gjelder forbudet i § 2a-3 annet ledd handel for egen regning gjennom verdipapirforetak som står oppført på arbeidsgiverforetakets lister som nevnt i § 2a-7 tredje ledd.

§ 2a-7 Arbeidsgiverforetakets plikter

Foretak som nevnt i § 2a-1 første ledd skal føre lister over ansatte, styremedlemmer, varamedlemmer og observatører som omfattes av bestemmelsene i dette kapittel.

Foretakene skal ha interne regler som sikrer at foretaket fører en effektiv kontroll med at reglene i dette kapittel overholdes.

Foretakene skal føre lister over verdipapirforetak som omfattes av § 2a-3 annet ledd.

§ 7-9 første ledd nr. 1 til 3 skal lyde:

1. kapittel 1 og 2,
2. §§ 2a-1 til 2a-6 når det gjelder ansatte i norsk filial av verdipapirforetak med hovedsete i en annen EØS-stat,
3. kapittel 3 til 7,

Nåværende nr. 2 til 6 blir nye nr. 4 til 8.

§ 7-10 første ledd oppheves.

Nåværende § 7-10 annet ledd blir nytt første ledd.

§ 7-10 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

For tillitsvalgtes og ansattes handel for egen regning med finansielle instrumenter gjelder § 2a-1 fjerde ledd.

§ 8-6 oppheves.

§ 9-3 fjerde ledd oppheves.

§ 14-2 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom det er oppnådd vinning ved en uaktsom eller forsettlig overtredelse av §§ 2-1 første ledd, 2-2 første og annet ledd, 2-3, 2-5, 2-6, 2a-2 til 2a-6, 8-2 til 8-6, 9-2, 9-3, eller 9-4 annet ledd, kan den som vinningen er tilfalt, pålegges helt eller delvis å avstå denne.

§ 14-3 annet ledd nr. 1 skal lyde:

1. overtrer § 2-1 annet eller tredje ledd, § 2-2, § 2-3, §§ 2a-1 til 2a-7 eller § 3-1,

II.

I lov av 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker gjøres følgende endring:

§ 19 nytt fjerde ledd skal lyde:

For tillits- og tjenestemenns handel for egen regning med finansielle instrumenter gjelder lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel §§ 2a-1 til 2a-7.

III.

I lov av 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker gjøres følgende endring:

§ 10 nytt tredje ledd skal lyde:

For tillits- og tjenestemenns handel for egen regning med finansielle instrumenter gjelder lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel §§ 2a-1 til 2a-7.

IV.

I lov av 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond gjøres følgende endringer:

§ 2-9 annet ledd skal lyde:

For tillits- og tjenestemenns handel for egen regning med finansielle instrumenter gjelder lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel §§ 2a-1 til 2a-7.

Tredje ledd oppheves. Nåværende § 2-9 fjerde ledd blir nytt tredje ledd.

V.

I lov av 10. juni 1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet gjøres følgende endring:

Ny § 1-3a skal lyde:

§ 1-3a Tillitsmenns og ansattes handel for egen regning

For tillitsmenns og ansattes handel for egen regning med finansielle instrumenter gjelder lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel §§ 2a-1 til 2a-7.

VI.

I lov av 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner gjøres følgende endringer:

§ 2-1 annet ledd nytt nr. 6 skal lyde:

6. institusjon som omfattes av lov 10. juni 1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet.

Ny § 3-14a skal lyde:

§ 3-14a Tillitsmenns og ansattes handel for egen regning

For tillitsmenns og ansattes handel for egen regning med finansielle instrumenter gjelder lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel §§ 2a-1 til 2a-7.

VII.

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Forskrift 11. juni 1997 nr. 593 om minstekrav til internregler for verdipapirforetak, finansinstitusjoner m.v. om egenhandel i finansielle instrumenter og forskrift 6. juni 1997 om egenhandel i finansielle instrumenter for tjenestemenn i forvaltningsselskap for verdipapirfond oppheves fra samme tidspunkt.

Oslo, i finanskomiteen, den 23. mars 1999.

Lars Gunnar Lie,
leder.

Børge Brende,
ordfører.

Siv Jensen,
sekretær.